

Заявник (відповідач за первісним позовом, позивач за зустрічним позовом):
Черевко Олександр Вікторович,

Позивач за первісним позовом (відповідач за зустрічним позовом):
Товариство з обмеженою відповідальністю «Новобудова»,
Кловський узвіз, 14-а, м. Київ, 01021,
засіб зв'язку – тел. 2808535,

на ухвалу Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і
кримінальних справ від 11 жовтня 2012 р. № 6-41960ск12
у справі № 2-523/12

в частині зустрічних вимог звільнено від судового збору на підставі
п. 7 ч. 1 ст. 5 Закону України № 3674-VI «Про судовий збір».

ЗАЯВА ПРО ПЕРЕГЛЯД.

Ухвалою ВССУ від 11.10.2012 р. відмовлено у відкритті касаційного провадження за моєю скаргою на судові рішення, якими у задоволенні мого зустрічного позову про зобов'язання здійснити перерахунок квартирної оплати та плати за комунальні послуги з наданням його примірнику відмовлено, вимоги первісного позивача (далі Товариства) про стягнення з мене основного боргу за спожиті житлово-комунальні послуги, інфляційної складової і 3% річних, нарахованих на «борг» задоволені повністю.

Суди попередніх інстанцій виходили з того, що пояснення та докази Товариства, повністю спростовують мої вимоги та твердження, як позивача за зустрічним позовом, і таким чином, виключають підстави для задоволення зустрічного позову. Вимоги Товариства були задоволені судом на підставі положень **ст. ст. 19 (ч. 1), 20 (п. 5 ч. 3), 32 Закону України № 1875-IV «Про житлово-комунальні послуги», ст. 68 ЖК УРСР, ст. 625 ЦК України, розпоряджень Київської міської державної адміністрації (КМДА) № 86 від 31.01.2007 р., № 143 від 12.02.2007 р., № 516 від 29.04.2009 р., № 980 від 31.08.2009 р.,** на які містяться посилання в судових рішеннях попередніх інстанцій. Відмовляючи у відкритті касаційного провадження ВССУ фактично погодився з такими висновками судів нижчестоящих інстанцій.

Судами касаційної інстанції цивільної і господарської юрисдикції **неоднаково застосовані вищевказані норми матеріального права** у правовідносинах, що виникли при наявності формально договірних відносин у справах про стягнення заборгованості за комунальні послуги (у даній справі № 2-523/12 це первісний позов) і про зобов'язання здійснити перерахунок (про що мною було заявлено зустрічний позов).

За змістом п. 6 постанови Пленуму ВССУ № 11 від 30.09.2011 р. **неоднакове застосування одних і тих самих норм матеріального права** полягає, зокрема:

– у різному тлумаченні судами змісту і сутності правових норм, що призвело до різних висновків про наявність чи відсутності суб'єктивних прав та обов'язків учасників відповідних правовідносин;

– у різному застосуванні правил конкуренції правових норм при вирішенні колізій між ними з урахуванням юридичної сили цих правових норм, а також їх дії у часі, просторі та за колом осіб, тобто різне незастосування закону, який підлягав застосуванню;

– у різному визначенні предмета регулювання правових норм, зокрема застосуванні різних правових норм для регулювання одних і тих самих правовідносин або поширенні дії норми на певні правовідносини в одних випадках і незастосуванні цієї самої

норми до аналогічних відносин в інших випадках, тобто різне застосування закону, який не підлягав застосуванню;

– у різному застосуванні правил аналогії права чи закону у подібних правовідносинах.

Ухвалою ВССУ від 03.10.2012 р. у справі № 6-37309св12 (у ЄДРСР № 26478959) відхилено касаційну скаргу, а ухвалами від 19.09.2012 р. у справі № 6-20276св12 (у ЄДРСР № 26425524) і від 27.08.2012 р. у справі № 6-34974ск12 (у ЄДРСР № 26094087) відмовлено у відкритті касаційних проваджень за скаргами КП «Соснівська служба утримання будинків». Судовими рішеннями нижчестоящих інстанцій, які були обґрунтовані положеннями **ст. 32 Закону України № 1875-IV «Про житлово-комунальні послуги», ст. 68 ЖК УРСР**, з чим погодилася й касаційна інстанція, зобов'язано касатора здійснити перерахунок коштів за сплачені житлово-комунальні послуги у відповідності до постанови Черкаського окружного адміністративного суду від 15.06.2009 року шляхом зарахування надмірно переплачених коштів за певні періоди і певними сумами в рахунок наступних платежів:

Не можуть бути прийняті до уваги і доводи представника відповідача про те, що між сторонами виникли договірні стосунки, послуги позивачці надавалися за рахунок сплачених нею коштів, оскільки не спростовує висновку про те, що визнане судом незаконним та скасоване рішення про затвердження тарифів не може мати правових підстав для застосовування відповідачем при встановленні позивачці ціни на послуги з утримання будинків та прибудинкової території.

За участі цієї ж сторони, залишаючи без змін рішення суду першої від 28.05.2012 р. (у ЄДРСР № 24538824) і ухвалу суду апеляційної інстанцій від 23.07.2012 р. (у ЄДРСР № 25371658), колегія суддів ВССУ ухвалою від 05.12.2012 р. у справі № 6-34957св12 (у ЄДРСР № 28033320) про зобов'язання здійснити перерахунок по сплаті за житлово-комунальні послуги дійшла до наступного висновку:

Суд першої інстанції, з висновками якого погодився апеляційний суд, задовольняючи вимоги позову виходив з того, що протиправний акт органу місцевого самоврядування, не породжує правових наслідків від моменту його прийняття, тому відсутні правові підстави для нарахування позивачу вартості житлово-комунальної послуги за тарифами на підставі визнаного незаконним рішення. Оскільки грошові кошти, які позивач зобов'язаний був сплачувати внаслідок прийняття незаконного рішення органом місцевого самоврядування, входять до поняття майна, відповідно позивач має право на перерахунок коштів з часу видання незаконного рішення.

В наведеній справі судові рішення попередніх інстанцій обґрунтовані положеннями **ст. 68 ЖК УРСР, ч. 2 ст. 32 Закону України № 1875-IV «Про житлово-комунальні послуги»** і наявністю судового рішення по справі адміністративної юрисдикції, якою визнано незаконним і скасоване рішення Черкаського міськвиконкому про встановлення тарифів на житлово-комунальні послуги для населення. Таким чином, в наведеній справі зобов'язано сторону здійснити перерахунок по сплаті за житлово-комунальні послуги,

Однак, у справі № 2-523/12 у подібних правовідносинах з мене стягнуто борг за житлово-комунальні послуги і при цьому відмовлено у здійсненні перерахунку на підставі рішень у справах адміністративної юрисдикції (мотивувальних частин постанов у справах № 2а-166/07 і № 2а-1888/10) і обов'язкової для правозастосування судами згідно ст. ст. 214 (ч. 1), 360-7 ЦПК постанови Верховного Суду України від 28.11.2011 р. у справі № 21-246а11, якою встановлено незаконність усіх незареєстрованих в органах юстиції розпоряджень КМДА. З посиланням на вищевказані норми матеріального права у задоволенні зустрічного позову мені відмовлено, хоча у справі містяться постанова Шевченківського райсуду м. Києва від 05.07.2007 р. у справі № 2а-166/07 (т. 2, а. с. 131) і постанова Київського апеляційного адміністративного суду від 09.03.2011 р. (подана клопотанням на стадії оскарження) про визнання протиправними розпоряджень КМДА, зокрема № 641 від 30.05.2007 р. «Про впорядкування розмірів тарифів на послуги з

утримання будинків та прибудинкових територій та внесення змін до розпорядження Київської міської державної адміністрації від 19.05.2000 N 748» (яке на думку суду «діяло» з 01.12.2006 р. по 01.06.2009 р.):

З 01 грудня 2006 року вводиться коефіцієнт підвищення розмірів тарифів в розмірі 1,9 (1,10 грн.) (на будинки більше 12 поверхів), у відповідності до розпорядження КМДА від 19.05.2000 року № 748, зокрема за формулою: $0,58 * 1,9 = 1,10$ грн.

Тариф у розмірі 1,10 грн. діяв до 01 червня 2009 року., розпорядженням КМДА від 29.04.2009 року № 518 з 01 червня 2009 року розрахований тариф погоджено на рівні - 2,22 грн./кв.м., що діяв у червні-липні 2009 року.

Відмовляючи у відкритті касаційного провадження за скаргою на рішення суду першої від 21.06.2011 р. (у ЄДРСР № 17203588) і рішення суду апеляційної інстанції від 22.03.2012 р. (у ЄДРСР № 22369655) ВССУ своєю ухвалою від 22.11.2012 р. у справі № 6-18832ск12 (у ЄДРСР № 27900299) про задоволення позову про перерахунок плати за житлово-комунальні послуги погоджується із застосуванням судами попередніх інстанцій положень **ст. 68 ЖК УРСР, ч. 2 ст. 32 Закону України № 1875-IV** «Про житлово-комунальні послуги» і наступними мотивами суду апеляційної інстанції, який змінив рішення нижчестоящої інстанції:

Встановлено, що відповідач - ЛКП «Каменярь-Центр» у період з 01 жовтня 2005 р. по 15 березня 2008 р. проводив нарахування плати за утримання житла позивача відповідно до тарифів, встановлених рішенням виконавчого комітету Львівської міської ради № 1032 від 30 вересня 2005 р. «Про впорядкування тарифів на послуги з утримання будинків та прибудинкової території для населення м. Львова», яке постановою Львівського апеляційного господарського суду від 11.12.2006 р. визнано незаконним та скасовано.

Таким чином, колегія суддів приходить до висновку, що відповідач безпідставно проводив нарахування плати позивачу за послуги з обслуговування будинку та прибудинкової території протягом жовтня 2005 р. - березня 2008 р. на підставі рішення виконавчого комітету Львівської міської ради № 1032 від 30 вересня 2005 р. та повинен був нараховувати плату за утримання житла за цей період згідно тарифів, які були встановлені рішенням виконавчого комітету Львівської міської ради № 484 від 06.06.2003 р. «Про оплату за користування житлом (квартирну плату) та утримання житла для населення у м. Львові».

Отже, в наведеній справі її сторону зобов'язано здійснити перерахунок по сплаті за житлово-комунальні послуги шляхом зарахування в майбутні платежі зайво сплачених за комунальні послуги коштів, у той час як при наявності у справі № 2-523/12 посилань на незареєстровані розпорядження КМДА (які є незаконними, згідно висновку, зробленого вказаною постановою Верховного Суду України) мені у задоволенні вимог про здійснення перерахунку відмовлено.

Суд касаційної інстанції в наведеній справі також погодився і з іншими мотивами для відмови у позові, з посиланням на рішення судів адміністративної юрисдикції:

Висновок суду про те, що посилання відповідача на нечинність тарифів відповідно до яких нарахована заборгованість, нічим не підтверджено, не відповідає обставинам справи.

... При розгляді справи судом апеляційної інстанції позивачем не надано доказів про наявність чинних та встановлених відповідно до законів тарифів, що застосовані при складенні розрахунку заборгованості за період і у розмірі визначеному судом I інстанції.

У той же час у цивільній справі № 2-523/12 мною були надані в якості доказів як судові рішення адміністративних судів, так і оприлюднена до цього постановою Верховного Суду України від 28.11.2011 р. у справі № 21-246а11 (у ЄДРСР № 20014508), яка є обов'язковою для правозастосування судами згідно ст. ст. 214 (ч. 1), 360-7 ЦПК. Цими судовими рішеннями спростовано застосування при складенні розрахунку заборгованості тарифів, встановлених відповідно до закону. Також Товариством не було надано

належних та допустимих у спірних правовідносинах доказів на підтвердження тієї обставини, що я вчасно отримував якісні послуги з обслуговування будинку та прибудинкової території, а також те, що вартість послуг, покладених в основу розрахунку Товариства, є економічно обґрунтованою та відповідає тарифам, що сформовані відповідно до Закону України № 1875-IV «Про житлово-комунальні послуги».

Ухвалою Верховного Суду України від 02.04.2010 р. у справі № 6-7921ск10 (у ЄДРСР № 9074403) відмовлено у відкритті касаційного провадження за скаргою на рішення Апеляційного суду Кіровоградської області від 05.01.2010 р. (у ЄДРСР № 7553778), що було обґрунтовано ст. ст. 20, 32 Закону України № 1875-IV «Про житлово-комунальні послуги»:

Нарахування ж проведено з 04.01.2008 року, тобто з дня офіційного оприлюднення зазначеного рішення міськвиконкому, без дотримання 30 денного строку повідомлення про таке рішення, відповідно до вимог п.5 ст. 32 ЗУ " Про житлово-комунальні послуги".

Отже, у наведеній справі, виходячи з несвоєчасного оприлюднення проектів нормативно-правових актів були задоволені наступні позовні вимоги:

Визнати дії ДП «Кіровоградтепло» ТОВ «Центр науково технічних інновацій Української нафтогазової академії» щодо застосування тарифів за послуги теплопостачання для населення в розмірах : у грудні 2007 року - 4.39 грн./ кв.м. (178,32 грн./Гкал.) та січні 2008 року 5.28 грн/кв.м. (212,51 грн. /Гкал.) неправомірними.

Зобов'язати ДП «Кіровоградтепло» ТОВ «Центр науково технічних інновацій Української нафтогазової академії» провести перерахунок вартості послуг за теплопостачання наданих ОСОБА_2 за грудень 2007 року та січень 2008 року виходячи із тарифу 160,49 грн./Гкал.

Однак, у цивільній справі № 2-523/12 суд вказує на низку нормативно-правових актів, проекти яких взагалі не могли бути оприлюднені з дотриманням 30 денного строку, оскільки вони введені КМДА у зворотному часі. Зокрема, розпорядження КМДА № 979 від 31.08.2009 р. на думку суду «діяло» з 01.08.2009 р.; розпорядження КМДА № 1193 від 15.10.2009 р. «діяло» з початку жовтня 2009 р.; розпорядження КМДА №№ 978, 980, 981 «діяли» з 01.08.2009 р.; розпорядження КМДА № 1193 від 15.10.2009 р. «діяло» з 01.10.2009 р. У зворотному часі видані й розпорядження КМДА № 86 від 31.01.2007 р., №№ 141-144 від 12.02.2007 р. (з 01.12.2006 р.), дати видання яких судом не зазначені.

Ухвалою ВССУ від 30.07.2012 р. у справі № 6-31407ск12 (у ЄДРСР № 26089292) відмовлено у відкритті касаційного провадження за скаргою ТОВ «ПОРЯД.ОК Управління та експлуатація нерухомості», якому нижчестоящими інстанціями у задоволенні зустрічного позову про стягнення заборгованості за житлово-комунальні послуги відмовлено тощо з посиланням на Закон України № 1875-IV «Про житлово-комунальні послуги»:

Враховуючи наведене та приймаючи до уваги те, що ТОВ «ПОРЯД.ОК.» не мало права самостійно встановлювати розмір оплати за послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій з використанням тарифу, який судовими рішеннями був визнаний недійсним, а також отримувати грошові кошти за вказаним тарифом, суд вважає за необхідне задовольнити позовні вимоги ОСОБА_1

... Частково задовольняючи позовні вимоги ОСОБА_1 про стягнення безпідставно отриманих коштів, суд вважає за необхідне відмовити ТОВ «ПОРЯД.ОК. Управління та експлуатація нерухомості» в задоволенні зустрічного позову, оскільки в даному випадку задоволення первісного позову виключає задоволення вимог зустрічного позову.

Скасовуючи рішення апеляційного суду і залишаючи в силі рішення суду першої інстанції від 08.06.2010 р. (у ЄДРСР № 10189771) ухвалою ВССУ від 13.04.2011 р. у справі № 6-4491св10 (у ЄДРСР № 14979285) колегія суддів погоджується з відмовою у позові про стягнення заборгованості, з посиланням при цьому на ст. 20 Закону України № 1875-IV «Про житлово-комунальні послуги», оскільки:

... договір, укладений між ЖЕУ -2 та ОСОБА_1 від 09 вересня 2004 року, не може бути прийнято до уваги, оскільки цей договір було укладено не у порядку, передбаченому Законом України «Про житло комунальні послуги» від 24 червня 2004 року.

Суд не може прийняти у якості доказу надання послуг надані позивачем довідки про нарахування вартості послуг, оскільки ці довідки не підтверджують надання цих послуг та отримання їх відповідачем.

В будь якій іншій формі позивач не довів надання відповідачу послуг по утриманню будинку та прибудинкової території.

Виходячи з наведеного, позовні вимоги задоволенню не підлягають.

Однак, у цивільній справі № 2-523/12 щодо договорів між мною з ТОВ «Новобудова» зазначено лише щодо необхідності безумовної сплати за цими договорами (попри те, що вони не відповідають Типовим, і щодо яких суд у вищезазначеній справі з ухвалою ВССУ від 13.04.2011 р. вважає їх неукладеними):

...були укладені договори 01.02.2006 року «про надання житлово-комунальних послуг та послуг з утримання будинку і споруд та прибудинкової території»(а.с. 9-11 т.1) та Договір «про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення»(а.с. 14-18).

Відповідач не відмовлявся від надання позивачем житлово-комунальних послуг, отримував такі послуги, таким чином він є споживачем наданих послуг .

Згідно п. 5 ч. 3 ст. 20 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» споживач зобов'язаний оплачувати житлово-комунальні послуги, встановлені договором або законом.

Ухвалою ВССУ від 01.02.2012 р. у справі № 6-46927св11 (у ЄДРСР № 21610804) скасовано рішення апеляційного суду і залишено без змін рішення суду першої інстанції від 15.03.2010 р. (у ЄДРСР № 8511534), що було обґрунтовано положеннями ст. 68 ЖК УРСР і яким зроблено наступний висновок:

При цьому, помилковим є висновок суду апеляційної інстанції про те, що оскільки ОСОБА_4 не є співвласником квартири, яка знаходиться на обслуговуванні позивача та стороною договору про надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, стягнення з ОСОБА_4 в солідарному порядку з ОСОБА_3 заборгованості за надані комунальні послуги є безпідставним.

Відповідно до ч.ч. 1, 3 ст. 156 ЖК України члени сім'ї власника жилого будинку (квартири), які проживають разом з ним у будинку (квартирі), що йому належить, користуються жилим приміщенням нарівні з власником будинку (квартири), якщо при їх вселенні не було іншої угоди про порядок користування цим приміщенням. Члени сім'ї власника будинку (квартири) зобов'язані дбайливо ставитися до жилого будинку (квартири). Повнолітні члени сім'ї власника зобов'язані брати участь у витратах по утриманню будинку (квартири) і придомової території та проведенню ремонту.

Суд апеляційної інстанції на вказане уваги не звернув та дійшов помилкового висновку про те, що лише власник, з яким укладено договір про надання послуг, повинен нести відповідальність за несвоєчасну та належну їх оплату.

Проте, у справі № 2-523/12 «заборгованість» за житлово-комунальні послуги стягнута лише з мене, як власника квартири, а члени сім'ї, перелічені довідкою форми № 3 (т. 1, а. с. 24) взагалі не були долучені у справу, що таким чином є звуженням тлумаченням вказаної норми матеріального права.

Постановою ВГСУ від 28.01.2009 р. у справі № 37/399 (у ЄДРСР № 3083340), якою залишені без змін судові рішення попередніх інстанцій про відмову у позові в частині Тарифів, застосованих з 01.12.2006 р. вказується наступне:

Під час розгляду справи судами встановлено, що позивач при нарахуванні вартості наданих послуг з водопостачання та водовідведення за період з 1 грудня 2006 року по 1 червня 2007 року керувався Тарифами, які затверджені розпорядженнями Київської міської державної адміністрації "Про погодження тарифів на комунальні

послуги з централізованого постачання холодної води і водовідведення холодної та гарячої води" від 30.10.2006 р. № 1576 із змінами, внесеними згідно з Розпорядженням КМДА № 1786 від 15.12.2006 р., в редакції розпорядження КМДА № 143 від 12.02.2007 р. - зміни діють з 01.12.2006 р.

...З огляду на викладене, господарський суд, перевіrivши розрахунок позивача, правомірно не застосовував тарифи, які затверджені розпорядженнями Київської міської державної адміністрації від 30.10.2006 р. № 1576 в редакції від 15.12.2007 р. №1786, № 86 від 31.01.2007 р., № 143 від 12.02.2007 р. та № 640 від 30.05.2007 р., № 1127 від 28.08.2008 р., як такі що не набрали чинності та не відповідають законодавству України.

Також, залишаючи без задоволення касаційну скаргу, а рішення Господарського суду м. Києва від 30.09.2012 р. (у ЄДРСР № 18583339) і постанову КАГС від 17.01.2012 р. (у ЄДРСР 20913383) без змін ВГСУ постановою від 28.03.2012 р. у господарській справі № 1/355 (у ЄДРСР № 22310564) вказує наступне:

Судами встановлено, що спір між сторонами виник внаслідок різного застосування ними тарифів на водопостачання в період з 01.06.06 по 01.10.08.

Так, позивач здійснив нарахування за тарифами згідно розпоряджень Київської міської державної адміністрації № 1576 від 30.10.06 (в редакції № 1786), № 143 від 12.02.07, № 640 від 30.05.07, №1127 від 28.08.07.

Проте, судами встановлено, що розпорядження Київської міської державної адміністрації № 1576 від 30.10.06 та № 640 від 30.05.07 визнані недійсними в судовому порядку, тому позивачем безпідставно здійснено нарахування за водопостачання на їх підставі.

Чинними на час виникнення спірних правовідносин були тарифи, встановлені розпорядженням Київської міської державної адміністрації № 1680 від 22.08.02 "Про встановлення тарифів на послуги водопостачання та водовідведення", тому розрахунок вартості наданих позивачем послуг необхідно здійснювати згідно тарифів, встановлених даним розпорядженням.

Крім наведених справ, до аналогічних висновків незастосування **розпоряджень КМДА № 86 від 31.01.2007 р., № 143 від 12.02.2007 р.** і відмови у позові дійшла колегія суддів ВГСУ постановою від 30.11.2011 р. у справі № 52/222 (у ЄДРСР № 19938407), залишаючи без змін рішення Господарського суду м. Києва від 20.06.2011 р. (у ЄДРСР № 17287751) з постановою КАГС від 27.09.2011 р. (у ЄДРСР № 18535143), котрі були обґрунтовані **ст. 19 Закону України № 1875-IV «Про житлово-комунальні послуги»**.

Отже, в усіх наведених господарських справах касаційна інстанція погоджується із незастосуванням **розпоряджень КМДА № 86 від 31.01.2007 р., № 143 від 12.02.2007 р.** і тим, що у відповідачів відсутня заборгованість перед позивачами за спірний період, а тому у позові про стягнення заборгованості за послуги з постачання питної води та водовідведення на визначених договором умовах слід відмовити.

Проте, у цивільній справі № 2-523/12 суд застосовує ці ж самі нечинні акти КМДА у розрахунках заборгованості за послугу ХВ (холодне водопостачання та водовідведення):

З 01 грудня 2006 року діяв тариф ХВ - 1,48 грн. за 1 куб.м; Г -7,38 грн. за 1 куб.м. затверджений розпорядженням КМДА № № 86, 141,142, 143, 144.

Залишаючи без задоволення касаційну скаргу, а постанову КАГС від 16.02.2011 р. (у ЄДРСР 17674017) без змін ВГСУ постановою від 12.04.2011 р. у господарській справі № 23/490 (у ЄДРСР № 14881800) вказує наступне:

Апеляційним господарським судом встановлено, що Розпорядження Київської міської державної адміністрації, якими керувався позивач при розрахунку плати за поставлену холодну воду № 1576 від 30.10.2006, № 143 від 12.02.2007, № 640 від 30.05.2007, № 1127 від 28.08.2007, № 516, № 517 від 29.04.2009, № 980 від 31.08.2009 та № 1332 від 30.11.2009, не були подані на державну реєстрацію до відповідних органів юстиції та не зареєстровані ними, а отже, не набрали чинності у встановленому законом порядку.

У наведеній господарській справі № 23/490 касаційна інстанція погоджується із незастосуванням **розпоряджень КМДА № 143 від 12.02.2007 р., № 516 від 29.04.2009 р., № 980 від 31.08.2009 р.** і тим, що у відповідача відсутня заборгованість перед позивачем за спірний період, а тому у позові про стягнення заборгованості за послуги з постачання питної води та водовідведення на визначених договором умовах слід відмовити.

Проте, у цивільній справі № 2-523/12 суд застосовує ці нечинні акти КМДА:

З 01 червня 2009 року розпорядженнями КМДА від 29.04.2009 року № 516,518, 520 у м. Києві впроваджено нові тарифи на житлово-комунальні послуги, а саме: холодне водопостачання та водовідведення -3,02 грн. за 1 куб. м.; гаряче водопостачання та водовідведення -13,69 грн. за 1 куб. м; централізоване опалення - 194,12 грн. за 1 Гкал.

З 01.08.2009 року розпорядженнями КМДА від 31.08.2009 році №№ 978, 980, 981 встановлено 5% знижку на тарифи по житлово-комунальних послугах: холодне водопостачання та водовідведення -2,87 грн. за 1 куб. м.; гаряче водопостачання та водовідведення -13,00 грн. за 1 куб. м; централізоване опалення -184,41 грн. за 1 Гкал.

Також, у вищенаведеній господарській справі № 1/355 суд апеляційної інстанції, з яким погодилася й касаційна інстанція, щодо незастосування положень **ст. 625 ЦК України** виходив з наступного:

Враховуючи приписи ст. 625 Цивільного кодексу України, що стосується нарахування індексу інфляції, 3% річних та пені на заявлену суму боргу, то судова колегія дійшла висновку про відмову у задоволенні цих вимог, оскільки позивачем чітко не визначений період, за який нараховуються вказані санкції.

У цивільній справі № 2-523/12 мною у запереченнях на позов було заявлено про застосування позовної давності, яка застосовне до інфляційних і трьох процентів річних (як неустойки у розумінні ч. 1 ст. 549 ЦК України) є спеціальною і складає один рік, або 365 днів (п. 1 ч. 2 ст. 258 ЦК України). Але судом першої інстанції, з яким погодилися апеляційна та касаційна інстанції було по-іншому застосовано цю норму матеріального права: інфляційні і 3% річних стягнуто з мене за 1035 днів (тобто у межах застосованого судом загального, а не спеціального строку позовної давності):

З врахуванням викладеного, суд вважає за необхідне провести перерахунок та зменшити нарахування штрафних санкцій враховуючи суму заборгованості станом на вересень 2011 року яка становить 8516,61 грн. за формулою: $3 \% = 85,166 \cdot 3 \cdot 1035 : 365 = 724,49$ грн.; інфляційна складова боргу = $8516,61 \text{ грн.} \cdot 1,376 - 8516,61 \text{ грн.} = 3202,25 \text{ грн.}$

Про неоднакове застосування положень **ст. 625 ЦК України** свідчить й інша усталена практика судів касаційних інстанцій.

Зокрема, ухвалою Верховного Суду України від 01.10.2008 р. у справі № 6-19360ск08 (у ЄДРСР № 2410515) відмовлено у відкритті касаційного провадження, що є погодженням з правовим висновком апеляційної інстанції, яка змінювала рішення:

Рішенням Апеляційного суду Полтавської області від 23 червня 2008 року рішення суду першої інстанції в частині стягнення загальної суми заборгованості з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення та 3 % річних - 518 грн. 35 коп. змінено та постановлено нове рішення. Стягнуто з кожного відповідача на користь позивача заборгованість за житлово-комунальні послуги по 118 грн. 36 коп. та судових витрат по 20 грн. 25 коп. У задоволенні позовних вимог про стягнення індексу інфляції та 3 % річних відмовлено.

Іншою ухвалою ВССУ від 21.05.2012 р. у справі № 6-12776ск12 (у ЄДРСР № 24942166) також відмовлено у відкритті касаційного провадження:

Рішенням Шевченківського районного суду м. Чернівці від 16 листопада 2011 року позовні вимоги ПП «Санітарія» до ОСОБА_5, ОСОБА_6, ОСОБА_7 про стягнення заборгованості за житлово-комунальні послуги задоволено, стягнуто солідарно з ОСОБА_5, ОСОБА_8, ОСОБА_7 па користь заборгованість за житлово-комунальні послуги в сумі 2946,07 грн. 3% річних та інфляційні - в розмірі 165,80 грн.

Рішенням апеляційного суду Чернівецької області від 16 лютого 2012 року рішення Шевченківського районного суду м. Чернівці від 16 листопада 2011 року скасовано, в задоволенні позовних вимог ПП «Санітарія» про стягнення з них солідарно 3 % річних та інфляційних відмовлено.

Відхиляючи касаційну скаргу ухвалою ВССУ від 20.04.2011 р. у справі № 6-669св10 (у ЄДРСР № 15730788) колегія суддів дійшла до наступного правового висновку:

Щодо вимог про стягнення суми боргу з урахуванням індексу інфляції в розмірі 53 грн. 28 коп. та 3% річних від простроченої суми в розмірі 18 грн. 95 коп., суд першої інстанції дійшов висновку про відмову, оскільки положення ст. 625 ЦК України, на яку посилається позивач, не може бути застосована до даних зобов'язань.

Колегія суддів погоджується із наведеними висновками, оскільки між сторонами виникли правовідносини з приводу постачання теплової енергії, які регулюються спеціальними нормами, а саме: Законом України «Про житлово-комунальні послуги» та Правилами надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року № 630 (далі Правила).

Згідно з п. 5 ч. 3 ст. 20 зазначеного Закону споживач зобов'язаний оплачувати житлово-комунальні послуги у строки, встановлені договором або законом.

Відповідно до п. 18 Правил розрахунковим періодом для оплати послуг є календарний місяць. Плата за послуги вноситься не пізніше 20 числа місяця, що настає за розрахунковим.

Пунктом 10 ч. 3 ст. 20 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» встановлена відповідальність за несвоєчасне здійснення платежів за житлово-комунальні послуги у вигляді пені у встановлених законом чи договором розмірах.

Така ж відповідальність за несвоєчасне здійснення платежів за надання послуг з теплопостачання встановлена й у п. 23 Правил та у п. 20 Типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, положення якого носять юридично обов'язковий характер і підлягають застосуванню незалежно від того, включені вони до конкретного договору чи ні.

З огляду на наведене ухвалені у справі рішення є законними і обґрунтованими, підстав для їх скасування колегія суддів не вбачає.

На необґрунтованість касаційних скарг в частині вимог стягнення 3% річних та сум втрат внаслідок інфляційних процесів (індексу інфляції) з відмовою у позовних вимогах у цій частині вказують також ухвали ВССУ від 23.02.2012 р. у справі № 6-534ск12 (у ЄДРСР № 22464189), від 09.07.2012 р. у справі № 6-27903ск12 (у ЄДРСР № 25481870), від 25.05.2012 р. у справі № 6-21667ск12 (у ЄДРСР № 24979815), від 02.08.2012 р. у справі № 6-27613ск12 (у ЄДРСР № 25635750), від 25.05.2011 р. у справі № 6-13522ск11 (у ЄДРСР № 16150001), від 13.08.2012 р. у справі № 6-33561ск12 (у ЄДРСР № 26089795), від 14.09.2012 р. у справі № 6-27805ск12 (у ЄДРСР № 26088780).

Також і ухвалою ВССУ від 08.05.2012 р. у справі № 6-12148ск12 (у ЄДРСР № 24236923), де було заявлено зустрічний позов про перерахунок, відмовлено у відкритті касаційного провадження за скаргою на рішення апеляційної інстанції від 15.02.2012 р. (у ЄДРСР № 21870893), яке обґрунтоване наступним:

Відповідно до ч.2 ст.625 ЦК України боржник, який прострочив виконання грошового зобов'язання, на вимогу кредитора зобов'язаний сплатити суму боргу з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення. А також три проценти річних від простроченої суми, якщо інший розмір процентів не встановлений договором або законом.

Пунктом 10 ч.3 ст.20 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» встановлена відповідальність за несвоєчасне здійснення платежів за житлово-комунальні послуги у вигляді пені у встановлених законом чи договором розмірах.

Така ж відповідальність за несвоєчасне здійснення платежів за надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій встановлена у п.15 Типового

договору про надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, затвердженого постановою кабінету Міністрів України від 12 липня 2005 року №560, положення якого мають юридично обов'язковий характер і підлягають застосуванню незалежно від того, включені вони до конкретного договору чи ні.

Так як зазначеними нормативними актами передбачена інша відповідальність сторін у правовідносинах з надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, застосування судом відповідальності, передбаченої ст.625 ЦК України, у даній справі не можна визнати обґрунтованим.

Разом з тим, постановою Верховного Суду України від 20.06.2012 р. у справі № 6-68цс12 зроблені правові висновки щодо правозастосування положень **ст. 625 ЦК України** при оплаті встановленого індексу інфляції за весь час прострочення, а також трьох процентів річних від простроченої суми. За змістом рішення вищої судової інстанції ст. 625 ЦК підлягає застосуванню при умовах укладення договору, яким передбачений обов'язок споживача у разі прострочення платежів сплатити пеню, а на вимогу виконавця (що також має бути передбачено договором) – суму втрат від інфляції та три проценти річних.

Застосування положень ч. 2 ст. 625 ЦК України до спірних правовідносин також кореспондується із закріпленими в п. 3 ч. 1 ст. 96 ЦПК України нормами, відповідно до яких однією з вимог, за якими може бути видано судовий наказ, є вимога про стягнення заборгованості за оплату житлово-комунальних послуг з урахуванням індексу інфляції та трьох відсотків річних, нарахованих на суму заборгованості.

Відхиляючи касаційну скаргу ухвалою ВССУ від 25.07.2012 р. у справі № 6-29250св12 (у ЄДРСР № 25635844) колегія суддів дійшла до наступного:

Згідно з п. 7 укладеного сторонами договору споживач зобов'язаний вносити плату за надані послуги до 15 числа місяця, наступного за розрахунковим.

Пунктом 13.1 вказаного договору передбачений обов'язок споживача у разі прострочення платежів сплатити пеню, а на вимогу виконавця - суму втрат від інфляції та три проценти річних.

За період з вересня 2005 року по листопад 2009 року у ОСОБА_6 виникла заборгованість з оплати за надані комунальні послуги в розмірі 2 965 грн. 83 коп.

Ухвалюючи рішення про задоволення позовних вимог, суд першої інстанції, з яким погодився апеляційний суд, виходив із того, що за нормами ст. 68 ЖК України, ст. 20 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» споживач зобов'язаний оплачувати житлово-комунальні послуги у строки, встановлені договором або законом, та, установивши факт наявності заборгованості по оплаті наданих послуг, дійшов вірного висновку про покладення на нього відповідальності відповідно до ч. 2 ст. 625 ЦК України, за якою боржник, у разі прострочення виконання грошового зобов'язання, на вимогу кредитора зобов'язаний сплатити суму боргу з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення та три проценти річних від простроченої суми, якщо інший розмір процентів не встановлений договором або законом.

Відповідно до загальних умов виконання зобов'язання, установлених ст. 526 ЦК України, зобов'язання повинно виконуватись належним чином згідно з умовами договору та вимогами ЦК України, інших актів цивільного законодавства. Недотримання таких вимог призводить до порушення зобов'язань.

Згідно з ч. 1 ст. 509 ЦК України зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку.

За змістом ч. 1 ст. 901, ч. 1 ст. 903 ЦК України за договором про надання послуг одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається в процесі вчинення певної дії або здійснення певної

діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначену послугу, якщо інше не встановлено договором.

Якщо договором передбачено надання послуг за плату, замовник зобов'язаний оплатити надану йому послугу в розмірі, у строки та в порядку, що встановлені договором.

Зобов'язання боржника сплатити певну грошову суму на користь кредитора відповідно до цивільно-правового договору або з інших підстав, визначених законом, є грошовим зобов'язанням.

Таким чином, правовідношення, в якому замовник зобов'язаний оплатити надану послугу в грошах, а виконавець має право вимагати від замовника відповідної оплати, тобто в якому передбачено передачу грошей як предмета договору або сплату їх як ціни договору, є грошовим зобов'язанням.

Виходячи з юридичної природи правовідносин сторін як грошових зобов'язань, на них поширюється дія ч. 2 ст. 625 ЦК України, як спеціальний вид цивільно-правової відповідальності за прострочення виконання зобов'язання.

Однак, у цивільній справі № 2-523/12 суд, по-перше, погодився із нарахуванням Товариством інфляційного індексу і 3% річних на неіснуючий «борг»; по-друге, така міра відповідальності за невиконання зобов'язання не була передбачена укладеними між мною і Товариством договорами (т. 1, а. с. 9, 14), які до того ж не відповідають Типовим; по-третє, у матеріалах справи відсутні жодні вимоги виконавця послуг (котрим суд вважає Товариство), які передували позову щодо необхідності сплати індексу інфляції і 3% річних.

Слід зазначити, що відповідні положення судового наказу набрали чинності 07.07.2010 р. (стаття 96 в редакції Закону № 2453-VI (2453-17) від 07.07.2010 р.), тобто вони не діяли до цього в період часу між 01 серпня 2008 року по 01 листопада 2011 року, який є оспорюваним у цивільній справі № 2-523/12.

Таким чином, судами касаційної інстанції дано різне тлумачення умов застосування статті **625 ЦК України** у системному зв'язку зі **ст. 68 ЖК УРСР** і **ст. 20 Закону України № 1875-IV** «Про житлово-комунальні послуги» в подібних правовідносинах, зокрема вбачається різне визначення предмету регулювання правових норм.

На підставі викладеного, керуючись ст. ст. 353-356 ЦПК України,

ПРОШУ:

ухвалу Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 11 жовтня 2012 р. скасувати, направивши справу на новий розгляд до суду касаційної інстанції.

Додатки:

копія заяви про перегляд без інших додатків (для Товариства);

судовий збір;

завірені копії рішення Голосіївського райсуду м. Києва від 16.07.2012 р., ухвали Апеляційного суду м. Києва від 18.09.2012 р., ухвали ВССУ від 11.10.2012 р. у справі № 2-523/12;

договір «про надання житлово-комунальних послуг та послуг з утримання будинку і споруд на прибудинкової території» від 01.02.2006 р. з Додатками №№ 1, 2 (т. 1, а. с. 9-12);

договір «про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної і гарячої води і водовідведення» від 01.02.2006 р. з Додатковою угодою № 1, Додатками №№ 1, 2 (т. 1, а. с. 13-19).

постанова Шевченківського райсуду м. Києва від 05.07.2007 р. у справі № 2а-166/07 з ухвалою КААС від 23.12.2008 р. (т. 2, а. с. 131);

постанова КААС від 09.03.2011 р. у справі № 2а-1888/10;

довідка форми № 3 (т. 1, а. с. 24);

судові рішення у справах, на які містяться посилання у цій заяві про перегляд, згідно роздруківок з ЄДРСР, на ____ арк.

10 січня 2013 р.

/Заявник Черевко О. В./